

**ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ
ДЕРЖАВНОГО ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ**

Система управління якістю

Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти
сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015

Кафедра фінансів, обліку і оподаткування

ЗАТВЕРДЖЕНО

вченою радою ЧТЕІ ДТЕУ

(прот. № 1 від 26.08.2024 р.)

Директор

_____ **Анатолій ВДОВІЧЕН**

**ПОДАТКОВЕ ПЛАНУВАННЯ ТА БЮДЖЕТУВАННЯ /
TAX PLANNING & BUDGETING**

**ПРОГРАМА / РОБОЧА ПРОГРАМА
COURSE SUMMARY / COURSE OUTLINE**

для студентів

освітній ступінь	магістр	/	master
галузь знань	07 Управління та адміністрування	/	Management and administration
спеціальність	072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок	/	Finance, banking, insurance and stock market
освітня програма	Фінансовий моніторинг та податковий менеджмент	/	Financial monitoring and tax management
вид дисципліни	обов'язкова		

**Чернівці
2024**

**Розповсюдження і тиражування без офіційного дозволу
ЧТЕІ ДТЕУ заборонено**

Автор: Олексій Малярчук, кандидат економічних наук, старший викладач кафедри фінансів, обліку і оподаткування ЧТЕІ ДТЕУ.

Програму/робочу програму розроблено на основі освітньо-професійної програми «Фінансовий моніторинг та податковий менеджмент» розглянуто і схвалено на засіданні кафедри фінансів, обліку і оподаткування «26» серпня 2024 р., протокол № 1, затверджено вченою радою ЧТЕІ ДТЕУ «26» серпня 2024 р., протокол № 1.

Рецензенти: Тетяна Томнюк, кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, обліку і оподаткування ЧТЕІ ДТЕУ;

Тарас Фартушняк, начальник відділу перевірок фінансових операцій управління податкового аудиту ГУ ДПС у Чернівецькій області.

**ПОДАТКОВЕ ПЛАНУВАННЯ ТА БЮДЖЕТУВАННЯ /
TAX PLANNING & BUDGETING**

**ПРОГРАМА/РОБОЧА ПРОГРАМА
COURSE SUMMARY/ COURSE OUTLINE**

Автор:

канд. екон. наук, ст. викладач
«26» серпня 2024 року

Олексій МАЛЯРЧУК

Завідувач кафедри:

доктор екон. наук, професор
«26» серпня 2024 року

Алла ЧОРНОВОЛ

ВСТУП

Податкове планування та бюджетування мають стратегічне значення, оскільки збереження балансу інтересів держави, юридичних та фізичних осіб дозволяє забезпечити як достатній рівень податкових надходжень для фінансування суспільних потреб, так і мотивацію підприємств до продовження та розширення господарської діяльності в межах правового поля.

Дисципліна «Податкове планування та бюджетування» спрямована на формування у студентів здатності застосовувати на практиці теоретичні знання з основ оподаткування і функціонування податкової системи держави та сучасних методів податкового планування, знаходити можливі шляхи вирішення поставлених проблем методики і організації податкового планування та бюджетування, а також розвивати навички творчої праці та самостійного мислення. Опанування дисципліни дозволить сформувати здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, здатність спілкуватися іноземною мовою, здатність проведення досліджень на відповідному рівні; здатність приймати обґрунтовані рішення, навички міжособистісної взаємодії; здатність працювати в міжнародному контексті; здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів); здатність використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності, здатність використовувати теоретичний та методичний інструментарій для діагностики і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання, здатність застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку; здатність оцінювати дієвість наукового, аналітичного і методичного інструментарію для обґрунтування управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку; здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію; здатність застосовувати міждисциплінарні підходи при розв'язанні складних задач і проблем у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, здатність до пошуку, використання та інтерпретації інформації, необхідної для вирішення професійних і наукових завдань у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку. здатність розробляти технічні завдання для проектування інформаційних систем у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

Навчальна дисципліна «Податкове планування та бюджетування» є однією з провідних дисциплін за навчальними планами економічних спеціальностей закладів вищої освіти.

Вона є невід'ємною частиною циклу економічних дисциплін, необхідних робітникам економічних підрозділів підприємств незалежно від форми

власності та організаційно-правової форми господарювання та робітникам контролюючих органів.

Під час засвоєння даної дисципліни студенти вчаться застосовувати на практиці теоретичні знання та сучасні методи податкового планування, знаходити можливі шляхи вирішення поставлених проблем методики і організації податкового планування та бюджетування, а також розвивати навички творчої праці та самостійного мислення.

Програму/робочу програму навчальної дисципліни розроблено у відповідності до вимог стандарту вищої освіти на базі освітньо-професійної програми підготовки магістра. Враховано рекомендації щодо компетентнісно-орієнтованого підходу до навчального процесу.

Необхідним елементом успішного засвоєння навчального матеріалу дисципліни є самостійна робота студентів з економічною літературою, нормативними актами та статистичними довідниками.

Метою вивчення дисципліни «Податкове планування та бюджетування» є формування у студентів системи теоретичних знань, професійних компетентностей щодо прийняття управлінських рішень у сфері розробки податкових планів (прогнозів) та бюджетів в якості інструменту планування та бюджетування заходів з мінімізації податкових ризиків суб'єктів господарювання.

Предметом вивчення дисципліни є система методів та прийомів управлінських рішень на основі податкового планування та бюджетування.

Вивчення дисципліни «Податкове планування та бюджетування» передбачає наявність систематичних та ґрунтовних знань із суміжних дисциплін («Фінанси», «Податкова система України», «Податковий менеджмент», «Бюджетна система України», «Бухгалтерський облік», «Фінансовий контроль», «Фінанси підприємств»), цілеспрямованого вивчення спеціальної літератури, активної роботи на лекціях та практичних заняттях, самостійної роботи та виконання комплексних практичних індивідуальних завдань;

а також знання:

- економічних категорій, законів, причинно-наслідкових та функціональних зв'язків, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем;
- основ економічної політики – фіскальної, монетарної та зовнішньоекономічної;
- основ підприємництва.

вміння:

- аналізувати, досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища;
- тлумачити чинне законодавство щодо функціонування податкової системи України та реалізації податкової політики.

Завдання вивчення дисципліни є надання студентам знань, які

розкривають:

- сутність, завдання та рівні податкового податкового планування та бюджетування;
- особливості податкових перевірок щодо визначення об'єктів оподаткування, правильності нарахування податків та інших обов'язкових платежів;
- сутність податкових порушень та види відповідальності платників податків, посадових осіб суб'єктів господарювання;
- аналіз, планування податкових платежів підприємств, методи оптимізації податкового навантаження;
- характер передумов та переваг впровадження бюджетування на підприємствах;
- сутнісно-змістовні значення елементів системи бюджетування, методологічні прийоми складання бюджетів та їх використання для оперативного контролю реалізації управлінських рішень.

Вивчення дисципліни «Податкове планування та бюджетування» як обов'язкової освітньої компоненти освітньо-професійної програми передбачає формування та розвиток у здобувачів інтегральної компетентності, а саме здатності розв'язувати складні спеціалізовані задачі і проблеми у професійній діяльності або у процесі навчання у сфері фінансів, банківської справи та страхування, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог, а також загальних та фахових (предметних) компетентностей і результатів навчання відповідно до освітньо-професійної програми.

Матриця компетентностей та результатів навчання,
 які формуються під час вивчення навчальної дисципліни
 відповідно до освітньо-професійної програми
 «Фінансовий моніторинг та податковий менеджмент»

<i>Шифр компетентності</i>	<i>Компетентності</i>	<i>Шифр результату навчання</i>	<i>Результати навчання</i>
	Загальні компетентності (ЗК)		
ЗК1.	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	ПР01	Використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи та страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності.
ЗК2.	Здатність спілкуватися іноземною мовою.	ПР05	Вільно спілкуватися іноземною мовою усно і письмово з професійних та наукових питань, презентувати і обговорювати результати досліджень.
ЗК3.	Здатність проведення	ПР02	Знати на рівні новітніх

	досліджень на відповідному рівні.		досягнень основні концепції і методології наукового пізнання у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.
ЗК5.	Здатність приймати обґрунтовані рішення.	ПР12	Обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів.
ЗК6.	Навички міжособистісної взаємодії.	ПР05	Вільно спілкуватися іноземною мовою усно і письмово з професійних та наукових питань, презентувати і обговорювати результати досліджень.
ЗК8.	Здатність працювати в міжнародному контексті.	ПР05	Вільно спілкуватися іноземною мовою усно і письмово з професійних та наукових питань, презентувати і обговорювати результати досліджень.
ЗК9.	Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).	ПР12	Обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів.
	Спеціальні (фахові) компетентності (ФК)		
СК1.	Здатність використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи та страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності.	ПР13	Оцінювати ступінь складності завдань при плануванні діяльності та опрацюванні її результатів.
СК2.	Здатність використовувати теоретичний та методичний інструментарій для діагностики і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання.	ПР10	Здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання.
СК3.	Здатність застосовувати управлінські навички у сфері	ПР12	Обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері

	фінансів, банківської справи та страхування.		фінансів, банківської справи та страхування та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів.
СК4.	Здатність оцінювати дієвість наукового, аналітичного і методичного інструментарію для обґрунтування управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування.	ПР13	Оцінювати ступінь складності завдань при плануванні діяльності та опрацюванні її результатів.
СК5.	Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.	ПР11	Застосовувати поглиблені знання в сфері фінансового, банківського та страхового менеджменту.
СК6.	Здатність застосовувати міждисциплінарні підходи при розв'язанні складних задач і проблем у сфері фінансів, банківської справи та страхування.	ПР01	Використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності.
СК7.	Здатність до пошуку, використання та інтерпретації інформації, необхідної для вирішення професійних і наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування.	ПР04	Відшукувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування.
СК9.	Здатність розробляти технічні завдання для проектування інформаційних систем у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.	ПР10.	ПР10. Здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання.

Результати навчання за дисципліною / Results of study

Results of study (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4 автономність та відповідальність)		Методи викладання і навчання	Форми оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці дисципліни
Код	Результати навчання			
1	2	3	4	5

1.1.	Знати теоретичні засади оподаткування та реалізації податкової політики.	лекція, практичне заняття, самостійна робота	ситуаційні завдання, тести, екзамен	5%
1.2.	Знати сутність та значення податкової оптимізації для підприємств та держави в системі податкового планування.	лекція, практичне заняття, самостійна робота	ситуаційні завдання, тести, екзамен	5%
1.3.	Знати основи податкового планування та прогнозування їх принципи та цілі.	лекція, практичне заняття, самостійна робота	ситуаційні завдання, тести, екзамен	5%
1.4.	Оволодіти навичками щодо планування та оптимізація загального податкового навантаження на бізнес.	лекція, практичне заняття, самостійна робота	ситуаційні завдання, тести, виконання індиві- дуальних завдань	10%
1.5.	Оволодіти навичками щодо планування та оптимізації податкових зобов'язань під час сплати непрямих податків .	лекція, практичне заняття, самостійна робота	практичні завдання, тести, екзамен	10%
1.6.	Оволодіти навичками щодо планування та оптимізації податкових зобов'язань під час сплати прямих податків.	лекція, практичне заняття, самостійна робота	практичні завдання, тести, екзамен	10%
1.7.	Вміти надати оцінку ефективності спрощеної система оподаткування як інструменту оптимізації податкових платежів малого бізнесу.	лекція, практичне заняття, самостійна робота	практичні завдання, тести, екзамен	10%
1.8.	Вміти застосовувати у практичній діяльності навички планування та сплата податків фізичними особами.	лекція, практичне заняття, самостійна робота	ситуаційні завдання, тести	10%
1.9.	Вміти дати оцінку сучасним інструментам розвитку податкової культури та етики платників податків.	лекція, практичне заняття, самостійна робота	індиві- дуальні завдання, тести	5%
1.10	Ухвалювати ефективні організаційно – управлінські рішення на основі результатів податкового контролю.	лекція, практичне заняття, самостійна робота	ситуаційні завдання, тести	10%
1.11	Використовувати інструментарій бюджетування у системі управління	лекція, практичне	ситуаційні, практичні	5%

	підприємством.	заняття, самостійна робота	завдання, тести	
1.12	Використовувати нормативно-правову базу розробки бюджетів на підприємстві.	лекція, практичне заняття, самостійна робота	ситуаційні завдання, тести	5%
1.13	Вміти складати консолідовані бюджети підприємства	лекція, практичне заняття, самостійна робота	ситуаційні завдання, тести	5%
1.14	Вміти дати оцінку рівню організації бюджетування, визначити інструменти регулювання та мотивації вдосконалення бюджетного процесу на підприємстві.	лекція, практичне заняття, самостійна робота	ситуаційні завдання, тести	5%

Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Програмні результати	Результати навчання													
	1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	1.6	1.7	1.8	1.9	1.10	1.11	1.12	1.13	1.14
ПР01. Використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи та страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності.	+	+	+		+			+			+		+	
ПР02. Знати на рівні новітніх досягнень основні концепції і методології наукового пізнання у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.		+	+							+	+		+	+
ПР04. Відшуковувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+
ПР05. Вільно спілкуватися іноземною мовою усно і письмово з професійних та наукових питань, презентувати і обговорювати результати досліджень.		+	+		+		+	+	+	+	+	+	+	
ПР10. Здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання.	+		+	+	+	+		+		+	+			+
ПР11. Застосовувати поглиблені знання в сфері фінансового, банківського та страхового менеджменту.	+	+	+			+		+	+		+	+	+	+
ПР12. Обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів.	+	+	+		+	+	+	+			+		+	+
ПР13. Оцінювати ступінь складності завдань при плануванні діяльності та опрацюванні її результатів.		+	+	+					+		+		+	+

1. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ТЕМАМИ

Тема 1. Теоретичні засади оподаткування та податкової політики, як складова реалізації цілелей сталого розвитку України.

Сутність та еволюція оподаткування. Функції, роль та значення оподаткування в економіці. Сутність та принципи побудови податкової системи. Сутність, принципи та види податкової політики в державному регулюванні економіки. Соціально-економічний зміст податкової політики. Елементи податків. Інструменти податкової політики.

Список рекомендованих джерел:

Нормативно-правові акти: 1,3,5

Основний: 20

Додатковий: 41,42,43

Інформаційні ресурси: 44,46,47

Тема 2: Сутність та значення податкової оптимізації для підприємств та держави в системі податкового планування

Економічна сутність ухилення від сплати податків, податкової оптимізації та податкової мінімізації. Значення податкової оптимізації на корпоративному та загальнонаціональному рівнях. Види та напрямки податкової оптимізації. Способи та механізми ухилення від сплати податків, податкові ризики. Планування податкових платежів. Подвійне оподаткування та заходи щодо його уникнення. Класифікація податкових ризиків. Напрями мінімізації податкових ризиків.

Список рекомендованих джерел:

Нормативно-правові акти: 1,3,5

Основний: 20

Додатковий: 41,42,43

Інформаційні ресурси: 44,45,47

Тема 3: Основи податкового планування та прогнозування в умовах війни

Сутність, види та етапи податкового планування та прогнозування. Принципи та цілі податкового планування. Методи та ступені податкового планування.

Мета, об'єкт та суб'єкти податкового планування. Спеціальні принципи податкового планування. Структурно-логічна схема планування податкових платежів та алгоритм податкового планування.

Список рекомендованих джерел:

Нормативно-правові акти: 1,3,5,10,12

Основний: 27

Додатковий: 41,42

Інформаційні ресурси: 64,65

Тема 4: Загальне податкове навантаження: планування та прогнозування сталого розвитку підприємства

Показники оцінювання податкового навантаження на підприємство. Вплив податкового навантаження на показники функціонування бізнесу. Заходи щодо оптимізації податкової політики підприємства.

Суть та завдання податкової політики на підприємстві. Основні переваги та недоліки податкового планування на підприємстві та напрямки його вдосконалення. Зарубіжний досвід планування податкового навантаження.

Список рекомендованих джерел:

Нормативно-правові акти:1,3,5,10

Основний: 20,24,29,31,33

Додатковий: 39,41,42,43

Інформаційні ресурси: : 44,45,46,47,48

Тема 5: Особливості планування та оптимізації податкових зобов'язань під час сплати непрямих податків

Загальні засади справляння непрямих податків в Україні. Можливості оптимізації ПДВ в діяльності підприємства. Податкові пільги та способи оптимізації зобов'язань з акцизного податку та митних платежів

Регулювання бази оподаткування за непрямыми податками. Зарубіжний досвід справляння непрямих податків. Напрямки вдосконалення податкового планування під час сплати непрямих податків.

Список рекомендованих джерел:

Нормативно-правові акти:1,3,5,6,7,9,10,12

Основний: 20,24

Додатковий: 43

Інформаційні ресурси: 44, 46

Тема 6: Особливості планування та оптимізації податкових зобов'язань під час сплати прямих податків

Загальні засади справляння прямих податків на бізнес в Україні. Оптимізація та планування коригувань під час сплати податку на прибуток підприємств. Умови ведення діяльності для оптимальної сплати ресурсних платежів. Оптимізація податкових зобов'язань за місцевими податками і зборами

Регулювання бази оподаткування за прямими податками. Зарубіжний досвід справляння прямих податків на бізнес. Напрямки вдосконалення податкового планування під час сплати прямих податків.

Список рекомендованих джерел:

Нормативно-правові акти: 1,3,5,8,10,12,13

Основний: 20,22,24,26

Додатковий: 43

Інформаційні ресурси: 44,46

Тема 7: Спрощена система оподаткування як інструмент оптимізації податкових платежів малого бізнесу

Розвиток спрощеної системи оподаткування в Україні. Особливості вибору спрощеної системи оподаткування під час створення підприємств. Планування оптимізація податкових платежів за спрощеною системою у процесі ведення діяльності.

Переваги та недоліки спрощеної системи оподаткування. Зарубіжний досвід оподаткування суб'єктів малого бізнесу.

Список рекомендованих джерел:

Нормативно-правові акти: 1,3,5,10,14

Основний: 29,34

Додатковий: 29,34

Інформаційні ресурси: 44,46

Тема 8: Планування та сплата податків фізичними особами

Загальні засади оподаткування фізичних осіб в Україні. Податкове навантаження на доходи фізичних осіб. Можливості податкової оптимізації під час сплати майнових податків. Основи податкового планування та оптимізації фізичними особами – суб'єктами підприємницької діяльності. Зарубіжний досвід оподаткування фізичних осіб.

Список рекомендованих джерел:

Нормативно-правові акти: 1,3,5,15

Основний: 29,34

Додатковий: 42

Інформаційні ресурси: 44,46

Тема 9: Податкова культура та етика планування сплати податків в умовах глобалізації

Сутність, роль і значення податкової культури та етики платників податків для держави та бізнесу. Причини та наслідки формування тіньового сектору економіки. Сучасні інструменти розвитку податкової культури та етики платників податків в Україні та світі. Етапи становлення податкової культури в Україні та закордоном. Наслідки відсутності податкової культури та етики платників податків

Список рекомендованих джерел:

Нормативно-правові акти:1,3,5,15

Основний:19,20, 25,26

Додатковий: 41,42

Інформаційні ресурси:44,46,47,48

Тема 10: Основи податкового контролю в системі глобалізованого економічного середовища

Поняття податкового контролю та його суб'єкти. Види, методи та принципи податкового контролю. Особливості корпоративного податкового контролю. Порядок проведення податкових перевірок та оформлення результатів податкового контролю. Особливості управління податковим боргом платників податків. Відповідальність за вчинення податкових правопорушень.

Список рекомендованих джерел:

Нормативно-правові акти:1,3,5,10,16,18

Основний: 23,28,33,37

Додатковий: 41,42,43

Інформаційні ресурси: 46,47,48

Тема 11: Сутність та характеристика бюджетування у системі управління підприємством

Характеристика бюджетування як управлінської технології та користувачі бюджетної інформації. Переваги і недоліки бюджетування. Класифікація і види бюджетів. Бюджетний цикл та етапи бюджетування. Етапи складання бюджетів на підприємствах, їх змістова та функціональна характеристика. Автоматизація бюджетування.

Список рекомендованих джерел:

Нормативно-правові акти:1,3,5

Основний: 20,21,24

Додатковий: 42,43

Інформаційні ресурси: 46,47

Тема 12: Нормативна база розробки бюджетів на підприємстві

Формування системи бюджетування на підприємстві. Організація та автоматизація бюджетного процесу на підприємстві. Класифікація і види норм і нормативів на підприємстві.

Внутрішньоорганізаційні норми і нормативи як основа формування бюджетів. Використання економічних норм і нормативів у бюджетному плануванні.

Список рекомендованих джерел:

Нормативно-правові акти:1,3,5

Основний: 20,21,24

Додатковий: 42,43

Інформаційні ресурси: 46,47

Тема 13: Структура та консолідування бюджетів підприємства в мирний та військовий час

Призначення, зміст і структура консолідованого (генерального, зведеного) бюджету. Характеристика операційних бюджетів. Характеристика фінансових бюджетів. Технологія складання операційних бюджетів. Технологія складання фінансових бюджетів. Затвердження та виконання операційних та фінансових бюджетів.

Список рекомендованих джерел:

Нормативно-правові акти:1,3,5

Основний: 20,21,24

Додатковий: 42,43

Інформаційні ресурси: 46,47

Тема 14: Відповідальність та мотивація в бюджетуванні підприємства

Бюджетне організування: суть, зміст, завдання. Бюджетний контроль та складові системи бюджетного контролювання. Бюджетне регулювання та сутність управління за відхиленнями. Бюджетне мотивування та його роль у забезпеченні виконання бюджетів. Сутність центів відповідальності та їх види. Формування бюджетів за центрами відповідальності. Керівництво з бюджетування та доцільність створення бюджетного комітету на підприємстві. Відхилення фактичних показників від бюджетних

Список рекомендованих джерел:

Нормативно-правові акти:1,3,5

Основний: 20,21,24

Додатковий: 42,43

Інформаційні ресурси: 46,47,48

2. «СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ ТА РОЗПОДІЛ ГОДИН ЗА ТЕМАМИ (тематичний план)»

денна / заочна форма навчання

Назва теми	Кількість годин				
	Усього годин	з них			
		лекції	практичні заняття	самостійна робота студентів	форми контролю
1	2	3	4	5	6
Тема 1. Теоретичні засади оподаткування та податкової політики, як складова реалізації цілей сталого розвитку України.	12/10,9	2/0,4	1/0,5	9/10	Опитування, тестування, ситуаційні вправи
Тема 2. Сутність та значення податкової оптимізації для підприємств та держави в системі податкового планування	10/10,9	1/0,4	2/0,5	7/10	Опитування, тестування, ситуаційні вправи
Тема 3: Основи податкового планування та прогнозування в умовах війни	8/10,9	1/0,4	1/0,5	6/10	Опитування, тестування, індивід. завдання
Тема 4: Загальне податкове навантаження: планування та прогнозування сталого розвитку підприємства	10/10,8	1/0,3	2/0,5	7/10	Опитування, тестування, індивід. завдання
Тема 5. Особливості планування та оптимізації податкових зобов'язань під час сплати непрямих податків	11/10,65	1/0,25	2/0,4	8/10	Опитування, тестування, практичні завдання
Тема 6. Особливості планування та оптимізації податкових зобов'язань під час сплати прямих податків	11/10,65	2/0,25	1/0,4	8/10	Опитування, тестування, практичні завдання
Тема 7. Спрощена система оподаткування як інструмент оптимізації податкових платежів малого бізнесу	11/10,65	2/0,25	1/0,4	8/10	Опитування, тестування, практичні завдання
Тема 8. Планування та сплата податків фізичними особами	10/10,65	1/0,25	2/0,4	7/10	Опитування, тестування, практичні завдання
Тема 9: Податкова культура та етика планування сплати податків в умовах глобалізації	10/10,65	1/0,25	2/0,4	7/10	Опитування, тестування, практичні завдання
Тема 10: Основи податкового контролю в системі глобалізованого економічного середовища	12/10,65	2/0,25	1/0,4	9/10	Опитування, тестування, індивід. Завдання
Тема 11. Сутність та характеристика бюджетування у системі управління підприємством	12/10,65	2/0,25	1/0,4	9/10	Опитування, тестування, індивід. завдання
Тема 12. Нормативна база розробки бюджетів на підприємстві	10/10,65	2/0,25	2/0,4	6/10	Опитування, тестування, практичні завдання
Тема 13: Структура та консолідування бюджетів підприємства в мирний та військовий час	9/10,65	1/0,25	2/0,4	6/10	Опитування, тестування, практичні завдання

Тема 14. Відповідальність та мотивація в бюджетуванні підприємства	12/10,65	1/0,25	2/0,4	9/10	Опитування, тестування, практичні завдання
Підсумковий модульний контроль	2/2	2/2	-	-	
Разом	150/150	22/6	22/6	106/138	
Підсумковий контроль – екзамен					

Денна форма навчання
Загальний обсяг 150 год., у тому числі:
лекцій – 28 год.;
практичні заняття – 28 год.;
самостійна робота – 94 год.;
консультації – 2 год.

Заочна форма навчання
Загальний обсяг 150 год., у тому числі:
лекцій – 2 год.;
практичні заняття – 4 год.;
самостійна робота – 144 год.;
консультації – 2 год.

3. «ТЕМАТИКА ТА ЗМІСТ ЛЕКЦІЙНИХ, ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ, САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ»

Результати навчання	Навчальна діяльність	Роб. час студ., год., денна/заочна
Знати Теоретичні засади оподаткування та реалізації податкової політики	Лекція. Тема 1: Теоретичні засади оподаткування та податкової політики, як складова реалізації цілей сталого розвитку України. План лекції 1: 1.1 Сутність та еволюція оподаткування 1.2 Функції, роль та значення оподаткування в економіці 1.3 Сутність та принципи побудови податкової системи 1.4 Сутність, принципи та види податкової політики в державному регулюванні економіки	2/0,4
	Практичне заняття. Тема 1: Теоретичні засади оподаткування та податкової політики, як складова реалізації цілей сталого розвитку України. План практичного заняття 1.1: 1.1 Сутність та еволюція оподаткування 1.2 Функції, роль та значення оподаткування в економіці 1.3 Сутність та принципи побудови податкової системи 1.4 Сутність, принципи та види податкової політики в державному регулюванні економіки	1/0,5
	Список рекомендованих джерел: Нормативно-правові акти: 1,3,5 Основний: 20 Додатковий: 41,42,43 Інформаційні ресурси: 44,46,47 Самостійна робота студентів з теми 1: 1.1 Соціально-економічний зміст податкової політики 1.2 Елементи податків 1.3 Інструменти податкової політики	9/10

<p style="text-align: center;">Знати</p> <p>Сутність та значення податкової оптимізації для підприємств та держави в системі податкового планування.</p>	<p style="text-align: center;">Лекція. Тема 2: Сутність та значення податкової оптимізації для підприємств та держави в системі податкового планування</p> <p style="text-align: center;">План лекції 2:</p> <p>2.1 Економічна сутність ухилення від сплати податків, податкової оптимізації та податкової мінімізації 2.2 Значення податкової оптимізації на корпоративному та загальнонаціональному рівнях 2.3 Види та напрямки податкової оптимізації 2.4 Способи та механізми ухилення від сплати податків, податкові ризики</p> <p style="text-align: center;">Практичне заняття. Тема 2: Сутність та значення податкової оптимізації для підприємств та держави в системі податкового планування</p> <p style="text-align: center;">План практичного заняття 2:</p> <p>2.1 Економічна сутність ухилення від сплати податків, податкової оптимізації та податкової мінімізації 2.2 Значення податкової оптимізації на корпоративному та загальнонаціональному рівнях 2.3 Види та напрямки податкової оптимізації 2.4 Способи та механізми ухилення від сплати податків, податкові ризики</p> <p>Список рекомендованих джерел: Нормативно-правові акти: 1,3,5 Основний: 20 Додатковий: 41,42,43 Інформаційні ресурси: 44,45,47</p> <p style="text-align: center;">Самостійна робота студентів з теми 2:</p> <p>2.1 Планування податкових платежів. 2.2 Подвійне оподаткування та заходи щодо його уникнення 2.3 Класифікація податкових ризиків 2.4 Напрями мінімізації податкових ризиків</p>	<p style="text-align: center;">1/0,4</p> <p style="text-align: center;">2/0,5</p> <p style="text-align: center;">7/10</p>
<p style="text-align: center;">Знати</p> <p>Основи податкового планування та прогнозування</p>	<p style="text-align: center;">Лекція. Тема 3: Основи податкового планування та прогнозування</p> <p style="text-align: center;">План лекції 3:</p> <p>3.1 Сутність, види та етапи податкового планування та прогнозування 3.2 Принципи та цілі податкового планування 3.3 Методи та ступені податкового планування</p> <p style="text-align: center;">Практичне заняття. Тема 3: Основи податкового планування та прогнозування</p> <p style="text-align: center;">План практичного заняття 3:</p> <p>3.1 Сутність, види та етапи податкового планування та прогнозування 3.2 Принципи та цілі податкового планування 3.3 Методи та ступені податкового планування</p>	<p style="text-align: center;">1/0,4</p> <p style="text-align: center;">1/0,5</p>

	<p>Список рекомендованих джерел: Нормативно-правові акти: 1,3,5,10,12 Основний: 27 Додатковий: 41,42 Інформаційні ресурси: 64,65</p> <p style="text-align: center;">Самостійна робота студентів з теми 3:</p> <p>3.1. Мета, об'єкт та суб'єкти податкового планування 3.2 Спеціальні принципи податкового планування 3.3 Структурно-логічна схема планування податкових платежів та алгоритм податкового планування</p>	6/10
<p style="text-align: center;">Знати</p> <p>Основи планування та оптимізація загального податкового навантаження на бізнес</p>	<p style="text-align: center;">Лекція. Тема 4: Загальне податкове навантаження: планування та прогнозування сталого розвитку підприємства</p> <p style="text-align: center;">План лекції 4:</p> <p>4.1 Показники оцінювання податкового навантаження на підприємство 4.2 Вплив податкового навантаження на показники функціонування бізнесу 4.3 Заходи щодо оптимізації податкової політики підприємства</p> <p style="text-align: center;">Практичне заняття. Тема 4: Загальне податкове навантаження: планування та прогнозування сталого розвитку підприємства</p> <p style="text-align: center;">План практичного заняття 4:</p> <p>4.1 Показники оцінювання податкового навантаження на підприємство 4.2 Вплив податкового навантаження на показники функціонування бізнесу 4.3 Заходи щодо оптимізації податкової політики підприємства</p> <p>Список рекомендованих джерел: Нормативно-правові акти: 1,3,5,10 Основний: 20,24,29,31,33 Додатковий: 39,41,42,43 Інформаційні ресурси: : 44,45,46,47,48</p> <p style="text-align: center;">Самостійна робота студентів з теми 4:</p> <p>4.1 Суть та завдання податкової політики на підприємстві 4.2 Основні переваги та недоліки податкового планування на підприємстві та напрямки його вдосконалення 4.3 Зарубіжний досвід планування податкового навантаження</p>	<p>1/0,3</p> <p>2/0,5</p> <p>7/10</p>

<p>Знати Особливості планування та оптимізації податкових зобов'язань під час сплати непрямих податків</p>	<p>Лекція. Тема 5: Особливості планування та оптимізації податкових зобов'язань під час сплати непрямих податків</p> <p>План лекції 5:</p> <p>5.1 Загальні засади справляння непрямих податків в Україні 5.2 Можливості оптимізації ПДВ в діяльності підприємства 5.3 Податкові пільги та способи оптимізації зобов'язань з акцизного податку та митних платежів</p> <p>Практичне заняття. Тема 5: Особливості планування та оптимізації податкових зобов'язань під час сплати непрямих податків</p> <p>План практичного заняття 5:</p> <p>5.1 Загальні засади справляння непрямих податків в Україні 5.2 Можливості оптимізації ПДВ в діяльності підприємства 5.3 Податкові пільги та способи оптимізації зобов'язань з акцизного податку та митних платежів</p> <p>Список рекомендованих джерел: Нормативно-правові акти: 1,3,5,6,7,9,10,12 Основний: 20,24 Додатковий: 43 Інформаційні ресурси: 44, 46</p> <p>Самостійна робота студентів з теми 5:</p> <p>5.1 Регулювання бази оподаткування за непрямыми податками 5.2 Зарубіжний досвід справляння непрямих податків 5.3 Напрямки вдосконалення податкового планування під час сплати непрямих податків</p>	<p>1/0,25</p> <p>2/0,4</p> <p>8/10</p>
<p>Знати Особливості планування та оптимізації податкових зобов'язань під час сплати прямих податків</p>	<p>Лекція. Тема 6: Особливості планування та оптимізації податкових зобов'язань під час сплати прямих податків</p> <p>План лекції 6:</p> <p>6.1 Загальні засади справляння прямих податків на бізнес в Україні 6.2 Оптимізація та планування коригувань під час сплати податку на прибуток підприємств 6.3 Умови ведення діяльності для оптимальної сплати ресурсних платежів 6.4 Оптимізація податкових зобов'язань за місцевими податками і зборами</p> <p>Практичне заняття. Тема 6: Особливості планування та оптимізації податкових зобов'язань під час сплати прямих податків</p> <p>План практичного заняття 6:</p> <p>6.1 Загальні засади справляння прямих податків на бізнес в Україні 6.2 Оптимізація та планування коригувань під час сплати податку на прибуток підприємств</p>	<p>2/0,25</p> <p>1/0,4</p>

	<p>6.3 Умови ведення діяльності для оптимальної сплати ресурсних платежів</p> <p>6.4 Оптимізація податкових зобов'язань за місцевими податками і зборами</p> <p>Список рекомендованих джерел: Нормативно-правові акти: 1,3,5,8,10,12,13 Основний: 20,22,24,26 Додатковий: 43 Інформаційні ресурси: 44,46</p> <p>Самостійна робота студентів з теми 6:</p> <p>6.1 Регулювання бази оподаткування за прямими податками</p> <p>6.2 Зарубіжний досвід справляння прямих податків на бізнес</p> <p>6.3 Напрямки вдосконалення податкового планування під час сплати прямих податків</p>	8/10
<p>Знати Функціонування спрощеної системи оподаткування як інструменту оптимізації податкових платежів малого бізнесу</p>	<p>Лекція. Тема 7: Спрощена система оподаткування як інструмент оптимізації податкових платежів малого бізнесу</p> <p>План лекції 7:</p> <p>7.1 Розвиток спрощеної системи оподаткування в Україні</p> <p>7.2 Особливості вибору спрощеної системи оподаткування під час створення підприємства</p> <p>7.3 Планування оптимізація податкових платежів за спрощеною системою у процесі ведення діяльності</p>	2/0,25
	<p>Практичне заняття. Тема 7: Спрощена система оподаткування як інструмент оптимізації податкових платежів малого бізнесу</p> <p>План практичного заняття 7:</p> <p>7.1 Розвиток спрощеної системи оподаткування в Україні</p> <p>7.2 Особливості вибору спрощеної системи оподаткування під час створення підприємства</p> <p>7.3 Планування оптимізація податкових платежів за спрощеною системою у процесі ведення діяльності</p> <p>Список рекомендованих джерел: Нормативно-правові акти: 1,3,5,10,14 Основний: 29,34 Додатковий: 29,34 Інформаційні ресурси: 44,46</p> <p>Самостійна робота студентів з теми 7:</p> <p>7.1 Переваги та недоліки спрощеної системи оподаткування</p> <p>7.2 Зарубіжний досвід оподаткування суб'єктів малого бізнесу</p>	1/0,4
<p>Знати Засади планування та сплати податків фізичними особами</p>	<p>Лекція. Тема 8: Планування та сплата податків фізичними особами</p> <p>План лекції 8:</p> <p>8.1 Загальні засади оподаткування фізичних осіб в Україні</p> <p>8.2 Податкове навантаження на доходи фізичних осіб</p> <p>8.3 Можливості податкової оптимізації під час сплати</p>	1/0,25

	<p>майнових податків</p> <p style="text-align: center;">Практичне заняття. Тема 8: Планування та сплата податків фізичними особами</p> <p style="text-align: center;">План практичного заняття 8:</p> <p>8.1 Загальні засади оподаткування фізичних осіб в Україні 8.2 Податкове навантаження на доходи фізичних осіб 8.3 Можливості податкової оптимізації під час сплати майнових податків</p> <p>Список рекомендованих джерел: Нормативно-правові акти: 1,3,5,15 Основний: 29,34 Додатковий: 42 Інформаційні ресурси: 44,46</p> <p style="text-align: center;">Самостійна робота студентів з теми 8:</p> <p>8.1 Основи податкового планування та оптимізації фізичними особами – суб'єктами підприємницької діяльності 8.2 Зарубіжний досвід оподаткування фізичних осіб</p>	<p style="text-align: right;">2/0,4</p> <p style="text-align: right;">7/10</p>
<p style="text-align: center;">Знати</p> <p>Сутність податкової культури та етики планування і сплати податків</p>	<p style="text-align: center;">Лекція. Тема 9: Податкова культура та етика планування сплати податків в умовах глобалізації</p> <p style="text-align: center;">План лекції 9:</p> <p>9.1 Сутність, роль і значення податкової культури та етики платників податків для держави та бізнесу 9.2 Причини та наслідки формування тіньового сектору економіки 9.3 Сучасні інструменти розвитку податкової культури та етики платників податків в Україні та світі</p> <p>Практичне заняття. Тема 9: Податкова культура та етика планування сплати податків в умовах глобалізації</p> <p style="text-align: center;">План практичного заняття 9:</p> <p>9.1 Сутність, роль і значення податкової культури та етики платників податків для держави та бізнесу 9.2 Причини та наслідки формування тіньового сектору економіки 9.3 Сучасні інструменти розвитку податкової культури та етики платників податків в Україні та світі</p> <p>Список рекомендованих джерел: Нормативно-правові акти: 1,3,5,15 Основний: 19,20, 25,26 Додатковий: 41,42 Інформаційні ресурси: 44,46,47,48</p> <p style="text-align: center;">Самостійна робота студентів з теми 9:</p> <p>9.1 Етапи становлення податкової культури в Україні та закордоном 9.2 Наслідки відсутності податкової культури та етики платників податків</p>	<p style="text-align: right;">1/0,25</p> <p style="text-align: right;">2/0,4</p> <p style="text-align: right;">7/10</p>

<p style="text-align: center;">Знати Основи податкового контролю</p>	<p style="text-align: center;">Лекція. Тема 10: Основи податкового контролю в системі глобалізованого економічного середовища План лекції 10: 10.1 Поняття податкового контролю та його суб'єкти 10.2 Види, методи та принципи податкового контролю 10.3 Особливості корпоративного податкового контролю 10.4 Порядок проведення податкових перевірок та оформлення результатів податкового контролю</p> <p style="text-align: center;">Практичне заняття. Тема 10: Основи податкового контролю в системі глобалізованого економічного середовища План практичного заняття 10: 10.1 Поняття податкового контролю та його суб'єкти 10.2 Види, методи та принципи податкового контролю 10.3 Особливості корпоративного податкового контролю 10.4 Порядок проведення податкових перевірок та оформлення результатів податкового контролю</p> <p>Список рекомендованих джерел: Нормативно-правові акти: 1,3,5,10,16,18 Основний: 23,28,33,37 Додатковий: 41,42,43 Інформаційні ресурси: 46,47,48</p> <p style="text-align: center;">Самостійна робота студентів з теми 10: 10.1 Особливості управління податковим боргом платників податків 10.2 Відповідальність за вчинення податкових правопорушень</p>	<p style="text-align: center;">2/0,25</p> <p style="text-align: center;">1/0,4</p> <p style="text-align: center;">9/10</p>
<p style="text-align: center;">Знати Сутність та характеристика бюджетування у системі управління підприємством</p>	<p style="text-align: center;">Лекція. Тема 11: Сутність та характеристика бюджетування у системі управління підприємством План лекції 11: 11.1 Характеристика бюджетування як управлінської технології та користувачі бюджетної інформації 11.2. Переваги і недоліки бюджетування 11.3. Класифікація і види бюджетів 11.4. Бюджетний цикл та етапи бюджетування</p> <p style="text-align: center;">Практичне заняття. Тема 11: Сутність та характеристика бюджетування у системі управління підприємством План практичного заняття 11: 11.1 Характеристика бюджетування як управлінської технології та користувачі бюджетної інформації 11.2. Переваги і недоліки бюджетування 11.3. Класифікація і види бюджетів 11.4. Бюджетний цикл та етапи бюджетування</p> <p>Список рекомендованих джерел: Нормативно-правові акти: 1,3,5 Основний: 20,21,24</p>	<p style="text-align: center;">2/0,25</p> <p style="text-align: center;">1/0,4</p>

	<p>Додатковий: 42,43 Інформаційні ресурси: 46,47</p> <p style="text-align: center;">Самостійна робота студентів з теми 11:</p> <p>11.2. Етапи складання бюджетів на підприємствах, їх змістова та функціональна характеристика 11.2. Автоматизація бюджетування</p>	9/10
<p style="text-align: center;">Знати Нормативну базу розробки бюджетів на підприємстві</p>	<p>Лекція. Тема 12: Нормативна база розробки бюджетів на підприємстві</p> <p style="text-align: center;">План лекції 12:</p> <p>12.1 Формування системи бюджетування на підприємстві 12.2 Організація та автоматизація бюджетного процесу на підприємстві 12.3 Класифікація і види норм і нормативів на підприємстві</p> <p>Практичне заняття. Тема 12: Нормативна база розробки бюджетів на підприємстві</p> <p style="text-align: center;">План практичного заняття 12:</p> <p>12.1 Формування системи бюджетування на підприємстві 12.2 Організація та автоматизація бюджетного процесу на підприємстві 12.3 Класифікація і види норм і нормативів на підприємстві</p> <p>Список рекомендованих джерел: Нормативно-правові акти: 1,3,5 Основний: 20,21,24 Додатковий: 42,43 Інформаційні ресурси: 46,47</p> <p style="text-align: center;">Самостійна робота студентів з теми 12:</p> <p>12.1 Внутрішньоорганізаційні норми і нормативи як основа формування бюджетів 12.2 Використання економічних норм і нормативів у бюджетному плануванні</p>	<p style="text-align: center;">2/0,25</p> <p style="text-align: center;">2/0,4</p> <p style="text-align: center;">6/10</p>
<p style="text-align: center;">Знати Структуру та особливості консолідування бюджетів підприємства</p>	<p>Лекція. Тема 13: Структура та консолідування бюджетів підприємства в мирний та військовий час</p> <p style="text-align: center;">План лекції 13:</p> <p>13.1 Призначення, зміст і структура консолідованого (генерального, зведеного) бюджету 13.2 Характеристика операційних бюджетів 13.3 Характеристика фінансових бюджетів</p> <p>Практичне заняття. Тема 13: Структура та консолідування бюджетів підприємства в мирний та військовий час</p> <p style="text-align: center;">План практичного заняття 13:</p> <p>13.1 Призначення, зміст і структура консолідованого (генерального, зведеного) бюджету 13.2 Характеристика операційних бюджетів</p>	<p style="text-align: center;">1/0,25</p> <p style="text-align: center;">2/0,25</p>

	<p>13.3 Характеристика фінансових бюджетів</p> <p>Список рекомендованих джерел: Нормативно-правові акти: 1,3,5 Основний: 20,21,24 Додатковий: 42,43 Інформаційні ресурси: 46,47</p> <p>Самостійна робота студентів з теми 13: 13.1 Технологія складання операційних бюджетів 13.2 Технологія складання фінансових бюджетів 13.3 Затвердження та виконання операційних та фінансових бюджетів</p>	6/10
<p>Знати Сутність організації бюджетного процесу, відповідальність та мотивація в бюджетуванні підприємства</p>	<p>Лекція. Тема 14: Відповідальність та мотивація в бюджетуванні підприємства</p> <p>План лекції 14: 14.1 Бюджетне організування: суть, зміст, завдання 14.2 Бюджетний контроль та складові системи бюджетного контролювання. 14.3 Бюджетне мотивування та його роль у забезпеченні виконання бюджетів</p>	1/0,25
	<p>Практичне заняття. Тема 14: Відповідальність та мотивація в бюджетуванні підприємства</p> <p>План практичного заняття 14: 14.1 Бюджетне організування: суть, зміст, завдання 14.2 Бюджетний контроль та складові системи бюджетного контролювання. 14.3 Бюджетне регулювання та сутність управління за відхиленнями 14.4 Бюджетне мотивування та його роль у забезпеченні виконання бюджетів</p>	2/0,4
	<p>Список рекомендованих джерел: Нормативно-правові акти: 1,3,5 Основний: 20,21,24 Додатковий: 42,43 Інформаційні ресурси: 46,47,48</p> <p>Самостійна робота студентів з теми 14: 14.1. Сутність центрів відповідальності та їх види. Формування бюджетів за центрами відповідальності 14.2. Керівництво з бюджетування та доцільність створення бюджетного комітету на підприємстві 14.3 Відхилення фактичних показників від бюджетних</p>	9/10
Підсумковий модульний контроль		-
Всього		150

* виділені курсивом питання (≈20%), розглядаються із застосуванням інтерактивних методів навчання (моделювання ситуацій, «мозковий штурм», метод кейс-стаді, ділові та рольові ігри, дебати, робота в малих групах, проведення відео-конференцій, вебінари, застосування елементів змішаного навчання тощо).

Під час практичних заняття вибірково використовуються активні методи організації навчального процесу зокрема: практичні вправи, ситуаційні завдання, індивідуальні завдання, тести та інші.

4. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧА

Оцінювання знань студентів відбувається відповідно до «Положення про оцінювання результатів навчання студентів у Чернівецькому торговельно-економічному інституті державного торговельно-економічного університету» (http://chtei-knteu.cv.ua/ua/content/download/dostyp/ozinka_stud.pdf).

Форми оцінювання студентів:

Поточне оцінювання: оцінювання здійснюється впродовж семестру шляхом запровадження навчально-методичного інструментарію з використанням активних методів і технологій організації навчального процесу, зокрема:

- ситуаційні вправи – завдання, вирішення та обговорення яких дозволятиме знайти способи вирішення актуальних проблем і спонукатиме студентів до засвоєння методичних прийомів пошуку альтернатив у прийнятті фінансових рішень;

- індивідуальні завдання – вирішення яких сприяє опануванню механізмів прийняття рішень на конкретних прикладах з практики ринку фінансових послуг, відпрацювання типових схем вирішення проблемних ситуацій і вироблення самостійного індивідуального підходу;

- практичні вправи та завдання – наведеними методичними вказівками, прикладами розв'язування і комплексом завдань для роботи в аудиторії, вирішення яких сприятиме формуванню вмінь аналітичного оцінювання та обґрунтування економічних рішень;

- тестові завдання – вирішення яких закріплює теоретичні знання, необхідні для формування компетентностей прикладного характеру;

- інші інтерактивні методи навчання.

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті, за результатами виконання самостійних завдань, а також передбачає оцінювання теоретичної підготовки студентів з кожної теми.

Семестрову кількість балів формують бали отримані в процесі теоретичного засвоєння матеріалу, практичних занять та самостійної роботи впродовж семестру за накопичувальною сумою від 0 до 100 балів за всіма видами робіт, передбачених з даної дисципліни за темами (в тому числі враховуються результати тематичного тестування), а також бали за підсумковий модульний контроль.

Бали за темами	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	Підсумковий модульний контроль	Семестрова кількість балів (разом)	Екзам ен
Мінімум	3	3	3	3	4	4	4	4	4	4	4	3	3	4	10	60	60
Максимум	4	4	4	4	7	7	7	7	7	7	7	4	4	4	20	100	100

Підсумковий модульний контроль проводиться з метою визначення результатів за період теоретичного навчання студентів на останньому за розкладом занятті. Основними формами підсумкового модульного контролю можуть бути: тестування, розв'язання ситуаційних завдань (практичних завдань), письмові контрольні роботи тощо.

Структура підсумкової оцінки за накопичувальною системою з навчальної дисципліни (форма підсумкового контролю – екзамен)

<i>Види навчальної діяльності здобувача</i>		<i>Розподіл балів</i>
<i>Поточний контроль</i>	Робота на навчальних заняттях (семінарських, практичних, контактних заняттях, заняттях у дистанційному режимі)	до 45 балів
	Виконання та захист індивідуальних завдань самостійної роботи	до 20 балів
	Представлення результатів науково-дослідних робіт здобувача: 1. Участь у студентських олімпіадах, конкурсах наукових робіт, грантах, науково-дослідних проєктах. 2. Публікація наукових статей, тез доповіді на конференціях. 3. Проходження рекомендованих (самостійно обраних) додаткових курсів які можна зарахувати як результати неформальної/інформальної освіти.	Додаткові (заохочувальні) бали (до 15 балів)
<i>Виконання завдань підсумкового модульного контролю</i>		до 20 балів
<i>Семестрова кількість балів</i>		до 100 балів
<i>Кількість балів за результатами семестрового контролю (екзамену)</i>		до 100 балів
<i>Загальна підсумкова кількість балів (оцінка) з навчальної дисципліни</i>		до 100 балів

Студент не допускається до екзамену, якщо семестрова кількість балів, включаючи бали за підсумковий модульний контроль менше за 60 балів.

Підсумковий контроль знань студентів (екзамен) проводиться з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі. Підсумковий контроль проводиться у формі письмового семестрового екзамену в обсязі навчального матеріалу, визначеного навчальною програмою, і в терміни, встановлені навчальним планом. Екзамен проводиться згідно з розробленими та затвердженими білетами, або у формі підсумкового тестування. Оцінка за екзамен виставляється студенту за 100-бальною шкалою.

Оцінювання здійснюється за національною шкалою – «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» та за шкалою ECES.

Шкала переведення балів, отриманих студентом

90-100	Відмінно /Excellent
75-89	Добре /Good
60-74	Задовільно /Sufficient
0-59	Незадовільно / Failed

5. РЕСУРСНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Викладання навчальної дисципліни забезпечено відповідними засобами, завдяки яким досягаються визначені мета і результат навчання у межах навчального процесу, а саме:

1. Мультимедіа, відео- і звуковідтворювальна, проєкційна апаратура (відеокамери, проєктори, екрани, смартдошки тощо).
3. Комп'ютери, комп'ютерні системи та мережі.
4. Програмне забезпечення (для підтримки дистанційного навчання, віртуальних організацій/підприємств).
5. Інформаційно-комунікаційні системи.
6. Графічні засоби (малюнки, креслення, схеми тощо).

6. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Нормативно-правові акти

1. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1011.47.11&nobreak=1>.
2. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001 р. № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2341>.
3. Митний Кодекс України від 13.03.2012 № 2755-VI [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.
4. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Закон України від 07.12.1984 р. № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>.
5. Про затвердження положень про Державну податкову службу України та Державну митну службу України : Постанова Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 227. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/227-2019-п>.
6. Про затвердження Порядку ведення Реєстру заяв про повернення суми бюджетного відшкодування податку на додану вартість : Постанова Кабінету Міністрів України від 25 січня 2017 року № 26. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/26-2017-%D0%BF>.
7. Деякі питання електронного адміністрування податку на додану вартість : Постанова Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2014 р. зі змінами і доповненнями № 569. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/569-2014-%D0%BF/paran11#n11>.
8. Про затвердження форми Податкової декларації з податку на прибуток підприємства : Наказ Міністерства фінансів України від 20 жовтня 2015 року № 897. URL: http://search.ligazakon.ua/1_doc2.nsf/link1/RE27860.html.
9. Про затвердження форм та Порядку заповнення і подання податкової звітності з податку на додану вартість : Наказ Міністерства фінансів України від 28.01.2016 р. № 21. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0159-16>.
10. Порядок обліку платників податків і зборів: Наказ Міністерства фінансів України від 9 грудня 2012 року № 1588. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z1562-11>.
11. Про затвердження форми податкової декларації про майновий стан і доходи та Інструкції щодо заповнення податкової декларації про майновий стан і

- доходи : Наказ Міністерства фінансів України 02 жовтня 2015 року № 859 (у редакції наказу Міністерства фінансів України від 15 вересня 2016 року № 821). URL: <http://sfs.gov.ua/zakonodavstvo/podatkove-zakonodavstvo/nakazi/65107.html>.
12. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід» : Наказ Міністерства фінансів України від 29.11.1999 № 290. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99>.
  13. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» : Наказ Міністерства фінансів України від 31.12.1999 № 318. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>.
  14. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва» : Наказ Міністерства фінансів України від 25.02.2000 № 39. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00>.
  15. Про затвердження Порядку ведення органами Державної фіскальної служби України оперативного обліку податків і зборів, митних та інших платежів до бюджетів, єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Наказ Міністерства фінансів України від 07.04.2016 № 422. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-16#Text>.
  16. Про затвердження Порядку оформлення результатів документальних перевірок дотримання законодавства України з питань державної митної справи, податкового, валютного та іншого законодавства платниками податків - юридичними особами та їх відокремленими підрозділами : Наказ Міністерства фінансів України від 20.08.2015 № 727. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1300-15#Text>.
  17. Про затвердження Порядку оформлення результатів документальних перевірок щодо дотримання податкового, валютного та іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на органи державної податкової служби, платниками податків - фізичними особами : Наказ Міністерства фінансів України від 14.03.2013 № 395. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0607-13>.
  18. Про затвердження форм актів, постанов та рішень : Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 11 січня 2012 року № 24. URL:<http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0173-12>.
- Основний*
19. Баранов С. О. Ухилення від сплати податків як основний чинник тіньової економіки / С. О. Баранов // Інвестиції: практика та досвід. – 2016. – № 12. – С. 102-106.
  20. Білик М. Д., Белялов Т. Є. Фінансове планування на підприємстві: навч. посіб. Київ : ПанТот, 2015. 436 с.
  21. Бюджетування зовнішньоекономічної діяльності: навч. посібн. / Кузьмін О.Є. та ін. Львів : Видавництво «Растр-7», 2014. 242 с.
  22. Головка І. Податкові пільги: стимул до інновацій чи позитивний бонус / І. Головка // Вісник. Право знати все про податки і збори. – 2016. – № 14 : Переміщення товарів громадянами. – С. 45-47.

- 23.Городніченко Ю. В. Подвійне оподаткування: його сутність та методи усунення / Ю. В. Городніченко // Економіка і суспільство. – 2017. – № 10. – С. 574–578.
- 24.Зайцев О. В. Податковий менеджмент / О. В. Зайцев. – Суми : СумДУ, 2017. – 412 с.
- 25.Ізмайлов Я. О. Формування національної податкової культури в умовах євроінтеграції [Електронний ресурс] / Я. О. Ізмайлов, К. С. Пінчук. – Режим доступу : <https://www.ndifp.com/1191/>.
- 26.Кир`язова Т. О. Податкові пільги: проблеми застосування та напрями їх вирішення / Т. О. Кир`язова, Н. І. Чулак // Економіка. Фінанси. Право. – 2018. – № 1. – С. 16-23.
- 27.Кміть В. М. Оптимізація та мінімізація податків в системі фінансового управління суб'єктів господарювання / В. М. Кміть, О. І. Дзюрій // Молодий вчений. – 2016. – № 1 (28). – С. 65–69.
- 28.Ковальчук К.Ф. Дослідження сучасних проблем у сфері уникнення подвійного оподаткування / К. Ф. Ковальчук, Л. В. Петрова // Проблеми економіки та політичної економії. – 2018. – №1. – С. 260–270.
- 29.Кондратенко М. Б. Розподіл податкового навантаження на фізичних осіб в Україні та напрями його оптимізації / М. Б. Кондратенко // Актуальні проблеми економіки. – 2014. – № 3. – С. 414-422.
- 30.Малишкін О. І. Облік і аудит податків в Україні: теорія, методологія, практика : навч.–практич. посіб. / О. І. Малишкін. – Київ : ЦНЛ, 2013. – 376 с.
- 31.Малярчук О.В. Теоретичні аспекти агресивного податкового планування: вітчизняний та європейський досвід // Науково-виробничий журнал «Інноваційна економіка», №2 [98], 2024р. С. 143-149
- 32.Малярчук О.В. Фінансово-кредитні механізми забезпечення інвестиційного розвитку України // Електронний журнал «Економіка та суспільство», №64, 2024р.
URL:<https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/4189/4118>
- 33.7. Малярчук О.В. Аналіз динаміки бюджетування та її вплив на інвестиційну активність інноваційних підприємств України // Електронний журнал «Ефективна економіка», №7, 2024р.
URL:<https://www.nauka.com.ua/index.php/ee/article/view/4227/4262>
- 34.Маринчук С. Г. Структурні моделі механізмів податкової оптимізації за участю офшорів та оншорів / С. Г. Маринчук // Економіка та держава. – 2015. – № 2. – С. 141-145.
- 35.Маркіна І. А., Таран-Лала О. М., Гунченко М. В. Контролінг для менеджерів : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2013. 303 с.
- 36.Матвійчук М. О. Оптимізація рівня податкового навантаження на суб'єктів господарювання в Україні / М. О. Матвійчук, С. С. Брехов // Молодий вчений. – 2018. – № 1. – С. 926-929.
- 37.Панасюк О. В. Переваги і недоліки спрощеної системи оподаткування в контексті новацій податкового кодексу / О. В. Панасюк // Інвестиції:

- практика та досвід. – 2015. – № 10. – С. 41-44.
38. Податкові пільги у контексті євроінтеграційних процесів / Т. І. Єфименко, С. С. Гасанов, С. І. Сороко, Є. В. Олейніков. – Київ : ДННУ «Академія фінансового управління», 2014. – 52 с.
39. Потомська Н. А. Збирання і дослідження документів при розслідуванні ухилень від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів) : монографія / Н. А. Потомська, І. В. Грицюк, О. О. Мілевський. – Київ : ЦНЛ, 2013. – 160 с.
40. Самусевич Я. В. Податкове планування та основи податкової оптимізації: навчальний посібник / Я. В. Самусевич, А. В. Височина. – Суми : Сумський державний університет, 2021. – 344 с.
41. Терещенко О. О. Фінансовий контролінг : навч. посібн. Київ : КНЕУ, 2013. 407 с.

Додатковий

42. Жеребило, І., Сарахман, О., Шурпенкова, Р. (2021). Податкове регулювання та стимулювання соціальної сфери України. Tax regulation and stimulation of the valuation sphere of Ukraine. Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики, 2(37), 447-457.
43. Паранчук С. В. Податковий менеджмент: навчальний посібник/ С. В. Паранчук, А. С. Мороз, О. С. Червінська ; Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України, Національний університет «Львівська політехніка». – Львів : Львівська політехніка, 2012. – 296 с.
44. Шурпенкова Р.К., Пацула М.А. Податкове планування із застосуванням офшорних компаній. XI International Scientific and Practical 4 Conference «The modern vector of the development of science», February 01 – 02, 2024, Philadelphia, USA. - С. 64-72.
45. Податкова політика України / П. В. Мельник та ін. ; за заг. ред. П. В. Мельника. – Київ : Знання України, 2011. – 505 с.
46. Податкова система : навчальний посібник / В. Г. Баранова та ін.; за ред. В. Г. Баранової. – Одеса : ВМВ, 2014. – 344 с.
47. Податковий менеджмент : навчальний посібник / С. В. Паранчук, А. С. Мороз, О. С. Червінська, Н. Г. Синютка. – Львів : Нац. ун-т «Львівська політехніка», 2017. – 296 с.
48. Сенченко В. Б. Податкова система. Практикум / В. Б. Сенченко. – Київ : ЦНЛ, 2014. – 160 с.
49. Henrikh Hudz, Ihor Atamaniuk, Uliana Ivaniuk, Ruslana Pikus, Oleksii Maliarchuk. The role of financial technologies in the development of new financial instruments and markets. Economic Affairs, Vol. 69(Special Issue), pp. 401-410, February 2024
50. James S. Earley, M. F. Severance and F. N. Firestone Business Budgeting and the Theory of the Firm. The Journal of Industrial Economics. Vol. 9. No. 1. P. 23-42. URL: <https://www.jstor.org/stable/2097465?seq=1>

51. Wienhold M. Better Budgeting methods – a comparative effect analysis on traditional budgeting problems. Lisbon: Católica - Lisbon School of Business & Economics, 2017. 58 p.
URL: https://repositorio.ucp.pt/bitstream/10400.14/18798/1/Master_Thesis_Marcus_Wienhold_final.pdf

Інтернет – ресурси

52. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://www.rada.gov.ua>.
53. Офіційний сайт Державна аудиторська служба України
URL: <http://www.dkrs.gov.ua/kru/uk/index>.
54. Офіційний сайт Офіційний сайт Державної фіскальної служби України.
URL: <http://www.sfs.gov.ua>.
55. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>
56. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL:
<http://www.minfin.gov.ua>.

*Рекомендовані курси для самостійного опанування в рамках
формальної/інформальної освіти:*

57. Відкритий онлайн-курс: <https://www.udemy.com>
58. Відкритий онлайн-курс: <https://www.ted.com>
59. Відкритий онлайн-курс: <https://www.udacity.com>

Додаток № 1 до робочої навчальної програми

Перелік індивідуальних завдань з навчальної діяльності

- графічні роботи, що містять графічний матеріал;
- мультимедійні презентації;
- реферати;
- розрахункові роботи, що можуть супроводжуватись ілюстративним матеріалом;
- структурований або неструктурований кейс, ситуативна вправа, групове практичне або дослідницьке завдання;
- підготовка до тесту або опитування за темою семінарського заняття або індивідуального практичного завдання;
- рольова гра, ділова гра, моделювання, виконання групового практичного завдання.

Додаток № 2 до робочої навчальної програми

Питання для самостійної роботи здобувача

1. Соціально-економічний зміст податкової політики
2. Елементи податків
3. Інструменти податкової політики
4. Планування податкових платежів.
5. Подвійне оподаткування та заходи щодо його уникнення
6. Класифікація податкових ризиків
7. Напрями мінімізації податкових ризиків
8. Мета, об'єкт та суб'єкти податкового планування
9. Спеціальні принципи податкового планування
10. Структурно-логічна схема планування податкових платежів та алгоритм податкового планування
11. Суть та завдання податкової політики на підприємстві
12. Основні переваги та недоліки податкового планування на підприємстві та напрями його вдосконалення
13. Зарубіжний досвід планування податкового навантаження
14. Регулювання бази оподаткування за непрямими податками
15. Зарубіжний досвід справляння непрямих податків
16. Напрями вдосконалення податкового планування під час сплати непрямих податків
17. Загальні засади справляння прямих податків на бізнес в Україні
18. Оптимізація та планування коригувань під час сплати податку на прибуток підприємств
19. Умови ведення діяльності для оптимальної сплати ресурсних платежів
20. Оптимізація податкових зобов'язань за місцевими податками і зборами
21. Переваги та недоліки спрощеної системи оподаткування
22. Зарубіжний досвід оподаткування суб'єктів малого бізнесу
23. Основи податкового планування та оптимізації фізичними особами – суб'єктами підприємницької діяльності
24. Зарубіжний досвід оподаткування фізичних осіб
25. Етапи становлення податкової культури в Україні та закордоном
26. Наслідки відсутності податкової культури та етики платників податків
27. Особливості управління податковим боргом платників податків
28. Відповідальність за вчинення податкових правопорушень
29. Етапи складання бюджетів на підприємствах, їх змістова та функціональна характеристика
30. Автоматизація бюджетування
31. Внутрішньоорганізаційні норми і нормативи як основа формування бюджетів
32. Використання економічних норм і нормативів у бюджетному плануванні
33. Технологія складання операційних бюджетів
34. Технологія складання фінансових бюджетів

35. Затвердження та виконання операційних та фінансових бюджетів
36. Сутність центрів відповідальності та їх види. Формування бюджетів за центрами відповідальності
37. Керівництво з бюджетування та доцільність створення бюджетного комітету на підприємстві
38. Відхилення фактичних показників від бюджетних

Додаток № 3 до робочої навчальної програми

Зразок екзаменаційного білету

**ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ
ДЕРЖАВНОГО ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
Кафедра фінансів, обліку і оподаткування**

Екзаменаційний білет № 1
Податкове планування та бюджетування
(назва навчальної дисципліни)
для студентів 1 курсу
Критерії оцінювання

№ завдання	Максимальна кількість балів
1	60
2	15
3	25

Завдання 1: Теоретичне питання

1. Об'єкт, предмет та завдання корпоративного податкового планування.
2. Адміністративна відповідальність посадових осіб за порушення податкового законодавства, порядок її встановлення.

Завдання 2: Основні терміни та поняття

Фіскальна достатність;
Податковий агент;
Об'єкт оподаткування;

Завдання 3: Задача

З використанням матриці SWOT-аналізу визначте сильні і слабкі сторони, а також можливості і загрози підвищення ставки акцизного податку на тютюн і тютюнові вироби на 28 відсотків у 2021 році.

Затверджено на засіданні кафедри фінансів, обліку і оподаткування ЧТЕІ ДТЕУ, протокол № 1 від 26 серпня 2024 р.

Завідувач кафедри _____

Алла ЧОРНОВОЛ

Екзаменатор _____

Олексій МАЛЯРЧУК